

Germain Bonte (1932 - 1999)

Jan Lavaert

Biografie

Germain Leopold Bonte werd geboren te Knokke op 30 december 1932. Hij liep school te Knokke tot zijn achtste studiejaar. Dat was tijdens de oorlog.

Men kon niet van Knokke naar Brugge reizen omwille van het spergebied en de overstromingen. Na de bevrijding volgde hij de afdeling economie aan het atheneum op de Verwersdijk te Brugge. Tijdens zijn militaire dienstplicht volgde hij verdere bijscholing en werd beroepsmilitair. Hij bouwde een carrière op in het leger en verbleef in verscheidene kazernes in Duitsland en België. Bij zijn pensioenleeftijd had hij de graad van kapitein-commandant bij de landmacht. Hij had een lesopdracht in Nederlands, geschiedenis en wiskunde aan de school voor onderofficieren in Zedelgem. Studenten met leermoeilijkheden konden heel vaak bij hem terecht. Nooit liet hij zich voorstaan op zijn militaire graad of zijn prestaties. Op 1 januari 1984 ging hij op pensioen maar niet op rust.

Reeds in 1971 had hij een bekwaamheidsattest van bibliothecaris verworven. In 1981 werd hij gids van de kunst- en historische monumenten van West-Vlaanderen.

Hij was een mens met een universele interesse en met een nooit aflatende belangstelling voor historische feiten en exacte historische waarheid. Hij was, zoals onze voorzitter van de Heemkundige Kring Sint-Guthago het verwoordde, een Sherlock Holmes van de (streek)geschiedenis.

Germain straalde een warme vriendschap uit. Op vraag en soms ongevraagd, leverde hij aan alle belangstellenden kopieën van documenten waarvan hij dacht dat ze iemand nuttig konden zijn. Hij haalde die bijeen langs zijn persoonlijke- of internetcontacten met bibliotheken en archieven in Frankrijk, Engeland, Duitsland, Nederland en België, enz.. Als mens gedroeg hij zich zeer bescheiden, bezorgd om niet te storen bij een bezoek, niet bedacht op eigen roem, steeds bereid om te helpen bij opzoekingen. We zullen hem node missen.

In zijn bescheidenheid en nederigheid had hij toch soms onverholen binnenpretjes.

In het werk van een door Germain zelf hooggeachte professor in krijgsgeschiedenis, werd een voor de geschiedenis van België belangrijke veldslag in Knokke-Heist vermeld in de 18^e eeuw. Germain zocht dat uit en vond dat de Fransen het fort Knokke in de streek van Diksmuide veroverden na heel wat strijd tegen de Oostenrijkers. 'Grote mannen schrijven grote boeken, maar, wij de kleintjes... zijn content met de kleine waarheid van de lokale geschiedenis' merkte hij licht humoristisch op.

Kon hij zelf moeilijk de gevonden informatie tot een bijdrage uitwerken, hij was des te meer aanwezig in veel bijdragen van zijn vrienden. Dat was zijn grote vreugde: vrienden maken in alle stilte, in gulle dienstbaarheid aan anderen.

Naast zijn onvermoeibare speurtocht naar waarheid in de archieven, dook hij ook onder in de geheimen van taal en woord. Naast zijn actieve kennis van het Nederlands, Duits, Engels en Frans, verdiepte hij zich in de taal van de bijbel, het Hebreeuws en in de geschiedenis van het jodendom en de joodse cultuur, waarin de jodenvervolging in Oost Europa en de holocaust in de tweede wereldoorlog niet konden ontbreken. Hij volgde cursussen Hebreeuws en was in het bezit van het boek Genesis in deze taal. Gezien deze diepgaande interesse is het ook niet te verwonderen dat hij naar Israël trok om er met eigen ogen te zien en te betasten wat hij beschouwde als bron en archief van onze westerse cultuur.

De vondsten van de Dode Zee boeiden hem zeer sterk. En dit werd nog intenser toen hij te weten kwam dat een zekere Lippens, diplomaat, van de familie van burgemeester Lippens van Knokke-Heist, een belangrijke rol zou gespeeld hebben bij het opsporen van deze kostbare geschiedkundige en bijbelse getuigenissen. Hij stelde daarover een dossier samen.

Enkele jaren geleden volgde hij ook nog de theologische academie van het bisdom Brugge. Als proefwerk stelde hij een dossier met kaarten samen over de grenzen van het bisdom Doornik en het latere bisdom Brugge.

Zijn laatste en wellicht meest geliefde bijdrage zou worden: het verhaal van de Duitse theoloog Jürgen Moltmann. Hij verbleef als gevangene in het krijgsgevangenkamp van Zedelgem, het huidige munitiedepot. Hij heeft dit jammer genoeg niet kunnen schrijven. De documentatie was klaar. Op zekere dag gaf hij mij het boekje van Jürgen Moltmann: *Wie is Christus voor ons vandaag?* (Nederlandse vertaling, Ten Have Baarn, 1994). Aan de onderliggende zinnen en paragrafen vernemen wij iets meer over zijn persoonlijke beleving.

Hij was geboeid door de opvatting van Moltmann over de mee-lijdende God: de God die aan de kant staat van de slachtoffers, de armen en uitgestotenen. De God die, zoals de Nobelprijswinnaar Elie Wiesel het heeft beschreven, sterft in de gevangenen van Auschwitz, maar die ook lijdt in allen die vandaag lichamelijk of psychisch leed te dragen hebben. Was hij bij Jürgen Moltmann op zoek naar de waarheid van zijn eigen leven? Wellicht.

Gelukkig heeft hij die zorg en dat goddelijke mede-lijden mogen ervaren in zijn nabije familie en in hen die hem intens hebben begeleid tot de laatste ogenblikken van zijn leven in de palliatieve Zorg Eenheid te Brugge. Zo is de grote zoeker naar waarheid in vrede van ons heengegaan op dinsdag 6 januari 1999. De begrafenisdienst vond plaats in de kerk van Zedelgem Sint-Laurentius op maandag 11 januari 1999.

In zijn woonkamer hing een Indische tekst van de dichter Rabindranath Tagore. Wellicht hebben wij allen een beetje deze ervaring met Germain Bonte meegemaakt.

*"Ik kwam tot uw kust als vreemdeling.
Ik woonde in uw huis als gast.
Ik ga van uw deur heen als een vriend,
mijn aarde."*

Bibliografie.

A. Eigen bijdragen in: Rond de Poldertorens:

- 20° jg. 1978, nr. 1, blz. 39 - 41:
Het zeerecht van Damme
(een internationale) bibliografie.
- 22° jg. 1980, nr. 4, blz. 183 - 185:
Een Psalterium van Oostkerke uit ca 1280
(in Darmstadt, met internationale bibliografie, met foto.
Gevolgd door een proeve van gedeeltelijk antwoord door René De Keyser (blz. 185-188).
- 23° jg. 1981, nr. 1, blz. 46 - 47:
In Parijs: Archiefstukken uit onze streek
- 28° jg. 1986, nr. 1, blz. 25 - 31:
Pater Kamiel Bulcke S.J.
(van Ramskapelle - in India, de Ranchimissie).
- 28° jg. 1986, nr. 4, blz. 179 - 187:
Duitse handelsbetrekkingen met het Zwin. A. Damme in 1252-1253
- 29° jg. 1987, nr. 1, blz. 1 - 9:
Duitse handelsbetrekkingen met het Zwin. B. Hoeke rond 1300
- 29° jg. 1987, nr. 3/4, blz. 150-165:
Duitse handelsbetrekkingen : C. Oostkerke en het Zeerecht van Hamburg in de 13° en 14° eeuw
(Telkens met Nederlandse en Duitse bibliografie).
- 32° jg. 1990, nr. 2, blz. 51:
Damme verzoent zich met Keulen (1249)
- 32° jg. 1990, nr. 2, blz. 56 - 62:
Frederyck Veglin van Claerberghen
Nederlandse gouverneur van Damme begin 18° eeuw.
Met kaarten en: Naschrift bij het artikel van Veglin Van Claerberghen door Albert De Keyser, blz. 63-65)
- 32° jg. 1990, nr. 2, blz. 75 - 78:
En toch Hondesdamma
(met afdrukken van stadszegels).
- 32° jg. 1990, nr. 3, blz. 114- 115:
Damme 1706
- 35° jg. 1993, nr. 3, blz. 77 - 90:
Het zegel van Sint-Anna-ter-Muiden
(na bezoek aan het archief in Rijsel). Met afbeeldingen.
- 37° jg. 1995, nr. 3, blz. 111
Nogmaals het zegel van Sint-Anna-ter-Muiden
(Naschrift).

B. Door zijn tussenkomst gepubliceerd in Rond de Poldertorens:

26° jg. 1984, nr. 1, blz. 5 - 8:

Dr. K. Carlvant, *Het Sint-Guthagopsalterium*. Een korte nota over datum en plaats van schrijven van het Sint-Guthagopsalterium uit Darmstadt. Inleidende nota en vertaling uit het Engels door Germain Bonte.

38° jg. 1996, nr. 2, blz. 49 - 65:

R. Biederstedt, *Het Zeerecht van Damme*

Dit artikel van Biederstedt werd vertaald door Germain Bonte in samenwerking met Germain Vandepitte van Lissewege. Zie, een krantenartikel van augustus 1996. Germain was deze informatie op het spoor gekomen langs contacten gelegd tijdens het colloquium over de Hanze te Brugge in 1996.

40° jg. 1998, nr. 1, blz. 5 -25

Volker Henn, *Het begin van het Hanzekantoor te Brugge*

Vertaling uit het Duits van een artikel, gepubliceerd in *Hansische Geschichtsblätter*, Jg. 107, blz. 44-66.

41° jr. 1999, nr. 1, blz. 8-11

Winand Callewaert, *Pater Bulcke*

C. Artikels van Germain Bonte in andere publicaties.

- Germain Bonte: *De vergierroede van het Sint-Janshospitaal te Damme*, blz. 31-38. Bijdrage in: *Wijn meten in Damme. 600 jaar vergierrecht. Documentatiemap bij de tentoonstelling 19 oktober-23 november 1997*. Museum Sint-Janshospitaal te Damme, blz. 31-38.

Hij werkte ook mee aan het artikel van prof. Ad Meskens in dezelfde documentatiemap: *Vergieren, visieren of wijnroeden: Het meten van de inhoud van tonnen*, blz. 20-30.

Deze bijdragen zullen ook gepubliceerd worden in het tijdschrift: *Histoire et Mesure*.

- Germain Bonte: *De Slag van Oudenaarde in 1708* (manuscript).

De Rotaryclub van Oudenaarde had een prijsvraag uitgeschreven met als thema: Geschiedenis van Oudenaarde. Het werk van Germain werd bekroond met een prijs. Hij wees op het belang van deze slag in de geschiedenis van Zuidelijke Nederlanden. In deze studie stelt hij reeds dat hij hoofdzakelijk beroep gedaan heeft op archivalia. Het was een van zijn eerste manuscripten. Nadruk op archiefonderzoek bleef terecht zijn stokpaardje.

D. Informatieverstrekking

- Aan de heemkundige kring 'Zilleghem' bezorgde hij gegevens over de bezittingen van de abdij van Saint-Amand-les-Eaux (Elnone). Hij kopieerde alle passages over Zedelgem uit een werk van Platelle in Rijsel. Met het pikante detail: Bij de slag van 1302 achtervolgden de Vlamingen de Fransen tot in Cambrai en volgden dan verder de Scharpe om aan te komen in Saint-Amand-les-Eaux waar ze de abdij plunderden.

- Aan de bibliotheek van Sint-Guthago:

Verzameling foto's genomen door de R.A.F. van de door de Duitsers uitgevoerde strategische overstromingen in onze streek.

Foto's van bladzijden uit het Sint-Guthagopsalterium.

- René De Keyser: Over de Hanse, de handel in de Zwinsteden; het Sint-Guthagopsalterium; de tienden van Dudzele, Corbie en Voormezele, de familie Erembault van Dudzele, enz.

- Jan Lavaert: de Brugse familie Coolbrant. De herbouw van de toren van Westkapelle na de brand van 1405.

-Jacques Larbouillat: Dover Patrol beschiet de toren van Heist.

De kapelstichting door Ierse soldaten, vanuit Damme, bij de franciscanen in Leuven

- Albert De Keyser: documenten betreffende Sint-Anna-ter-Muiden

- en zoveel anderen die hem dankbaar zijn om zijn aanbreng uit de moeilijkst bereikbare archieven.

